

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1943 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I en den 5 mars 1943 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 172, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt; samt

3) förordning om begränsning av skatt för svensk livförsäkringsanstalt.

Beträffande författningsförslagens lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Nu gällande bestämmelser rörande livförsäkringsbolags beskattning innebära i huvudsak följande. Enligt 30 § 2 mom. kommunalskattelagen utgöres den nettointäkt av rörelsen, vilken skall tagas till beskattning, av summan av två belopp, nämligen dels överskottet å försäkringsrörelsen, dels ett belopp, vilket här benämnes ränteskatteunderlaget. Förutom intäkt av rörelse hava livförsäkringsbolagen i regel även inkomst av annan förvärvskälla, nämligen av fastighet.

Beräkningen av livförsäkringsbolags överskott å rörelsen sker på sätt, som motsvarar beräkningen av nettointäkt hos annan rörelseidkare, dock med den skillnaden, att avdrag får göras för vissa fondavsättningar, nämligen avsättningar till försäkringsfond för egen räkning, premieåterbäringsreserv, i lag föreskriven säkerhetsfond, utjämningsreserver och livränteförsäkringsrörelsens garantifonder. Att avsättning till försäkringsfond skall få avdragas har ansetts erforderligt, eftersom försäkringsfonden egentligen icke är någon fond utan en skuld, nämligen nettovärdet av bolagets förpliktelser gentemot försäkringstagarna. Ökningen av denna skuld är således i själva verket icke någon fondavsättning utan en utgiftspost och bokföres även som sådan. Premieåterbäringen är vinst till försäkringstagarna, som till sin storlek bestämes genom bolagets av Kungl. Maj:t stadfästa grunder. Sådan vinst får för-

utberäknas och kan alltså ställas i utsikt redan vid försäkringsavtalets ingående. På grund härav har den ansetts stå de avtalsenliga förpliktelserna så nära, att den vid överskottets beräkning bör jämföras med dessa, varför avsättning till premieåterbäringsreserv får avdragas vid nämnda beräkning. Beträffande säkerhetsfond föreskrives i 218 § lagen om försäkringsrörelse, att livförsäkringsbolag skall göra viss avsättning till dylik fond, så länge denna icke uppgår till ett angivet minimum. Avsättningarna till säkerhetsfond få avdragas, i den mån säkerhetsfonden genom desamma icke kommer att överstiga nämnda minimum. Utjämningsreserver och livränterörelsens garantifonder nämnas icke i lagen om försäkringsrörelse utan definieras först i kommunalskattelagen. Avsättningar till utjämningsreserver få avdragas, i den mån dessa reserver genom avsättningarna icke komma att överstiga 2 procent av sammanlagda risksumman för kapitalförsäkring för dödsfall, med avdrag av den del därav, för vilken återförsäkrare svara. De årliga avsättningarna till livränterörelsens garantifonder äro begränsade till överskottet på denna rörelse. Att avsättningarna till säkerhetsfond, utjämningsreserver och livränterörelsens garantifonder ansetts böra få avdragas beror på deras karaktär av komplementfonder till försäkringsfonden. Storleken av sistnämnda fond beräknas nämligen på grundval av vissa antaganden rörande bland annat framtida räntefot och dödlighet och det ligger i sakens natur, att en viss osäkerhet måste vidlåda sådana antaganden, varför den enligt dylika antaganden beräknade försäkringsfonden i realiteten kan vara för liten.

Den tankegång, som ledde till införandet av ränteskatten, var följande. Ett livförsäkringsbolags premiereserv utgöres av summan av premiereserverna för de enskilda försäkringarna. Varje försäkrings premiereserv kan anses som försäkringstagarens tillgodohavande hos bolaget, vilket även framgår därav, att i fråga om flertalet kapitalförsäkringar för dödsfall försäkringstagaren har rätt att fordra återköp av försäkringen, varvid premiereserven med visst avdrag utbetalas. Räntan på premiereserven gottskrives försäkringstagaren genom att den tillföres premiereserven eller användes som riskpremie för försäkringen. Motsvarande gäller beträffande räntan å premieåterbäringsreserven. Dessa räntor borde därför räknas som skattepliktig inkomst för försäkringstagaren, i likhet med vad fallet är beträffande bankräntor, vilka beskattas hos insättaren även om de icke lyftas utan läggas till kapitalet. Av praktiska skäl ansåg man sig emellertid böra uttaga skatten på ifrågavarande ränteinkomst icke hos försäkringstagaren utan hos bolaget. Med hänsyn härtill föreskrives i 30 § 2 mom. kommunalskattelagen såsom huvudregel, att förutom överskottet skall såsom nettointäkt anses ett belopp motsvarande en tredjedel av dels den beräknade räntan å premiereserven för direkt tecknade kapitalförsäkringar, dels den ränta, som belöper å eller eljest tillförts premieåterbäringsreserven för dylika försäkringar. Kvoten en tredjedel avvägdes dels med hänsyn till den totala skatt, livförsäkringsbolagen före kommunalskattelagens tillkomst erlagt, dels med hänsyn till de skattesatser, som beräknades skola tillämpas för å ena sidan försäkringsbolag och å andra sidan i genomsnitt för de skattskyldiga försäkringstagarna, för vilkas räkning ränteskatten egentligen erlägges.

Det ansågs emellertid, att bolagen icke borde påläggas skyldighet att betala skatt i stället för försäkringstagarna i sådan omfattning, att bolagens möjlighet att uppfylla sina avtalsenliga förpliktelser äventyrades. Av denna anledning begränsades ränteskatteunderlaget så, att skatten enligt de skattesatser, som man vid tidpunkten för lagens tillkomst räknade med, endast skulle konsumera en del av överskottet. Spärregeln, som återfinnes i 30 § 2 mom. kommunalskattelagen, innebär att ränteskatteunderlaget icke må överstiga den på sätt i anvisningarna sägs begränsade, på livförsäkringsrörelsen belöpande andel av behållningen å anstaltens hela verksamhet. Den närmare utformningen av spärregeln ges i punkt 4 av anvisningarna till 30 § kommunalskattelagen, i vilken stadgas att det här såsom ränteskatteunderlag betecknade beloppet icke må överstiga *dels* summan av överskottet å livförsäkringsrörelsen och de inkomstbelopp, vilka i beskattningsavseende äro att hänföra till annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, *dels* ock de vid sagda överskotts beräkning avdragna avsättningarna till andra fonder än försäkringsfonden, i den mån deras sammanlagda belopp icke överstiger två gånger nämnda summa. Då ränteskatteunderlaget sålunda maximeras till tre gånger överskottet (inklusive inkomstbelopp, härrörande av annan förvärvskälla än försäkringsrörelse), innebär spärregeln bland annat att, om de sammanlagda skatterna till stat och kommun icke uppgå till minst 25 procent, skatten aldrig kan taga hela överskottet i anspråk.

Enligt 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt bestämmes för varje år, med vilka procenttal av de i 18 § 2 mom. a), b) och c) samma förordning omförmälda grundbelopp bottenskatt skall för det året utgå.

I en den 30 december 1941 dagtecknad skrift har *svenska livförsäkringsbolags förening* hemställt om vissa ändringar av såväl bestämmelserna om ränteskatteunderlagets beräkning som vissa andra bestämmelser rörande inländsk livförsäkringsanstalts beskattning. Vid skriften fanns fogat ett författningsförslag, upptagande vissa ändringar i 30 § 2 mom. kommunalskattelagen samt anvisningarna till 30 § i samma lag, vilket förslag såsom *Bihang* fogats vid ovannämnda statsrådsprotokoll.

Över framställningen ha yttranden efter remiss avgivits av försäkringsinspektionen, kammarrätten, statskontoret och överståthållarämbetet ävensom av länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län.

Sedan svenska livförsäkringsbolags förening beretts tillfälle att under hand taga del av de inkomna remissyttrandena, har föreningen den 4 juli 1942 inkommit med ytterligare en framställning i ämnet. Över denna framställning har försäkringsinspektionen efter remiss avgivit utlåtande.

I anledning av vad i ärendet förekommit utarbetades inom finansdepartementets rättsavdelning en av författningsförslag åtföljd P. M. angående livförsäkringsanstaltens s. k. ränteskatt. Över promemorian ha utlåtanden efter remiss avgivits av försäkringsinspektionen, kammarrätten, statskontoret, överståthållarämbetet samt svenska livförsäkringsbolags förening.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till vad *departementschefen* härutinnan anfört i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet. Redogörelsen härför återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen:

Huvudregeln för beräkning av ränteskatteunderlaget, s. 10—22,

Vissa andra frågor rörande ränteskatteunderlagets beräkning, s. 22—26, Spärregeln, s. 26—38,

Vissa frågor rörande beräkning av livförsäkringsanstalts behållning m. m., s. 39—48.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet behov föreligga av en omarbetning av bestämmelserna rörande livförsäkringsbolagens beskattning, vilka bestämmelser utformats med utgångspunkt från helt andra skattesatser än de som för närvarande gälla. De i föreliggande proposition framlagda förslagen innebära intet principiellt avsteg från gällande regler härutinnan utan allenast ett återställande av den likformighet i beskattningshänseende mellan livförsäkringsbolagen och fysiska personer, som med dessa regler åsyftas. Med de ifrågavarande förslagen avses sålunda endast sådana ändringar i gällande bestämmelser, som ansetts böra genomföras i avbidan på den blivande utredningen i ämnet. Utskottet, som finner berörda förslag lämpliga, tillstyrker bifall till desamma.

Vad angår författningstexten har utskottet ansett sig böra föreslå vissa jämkningar av formell natur, vilka icke torde erfordra särskild motivering.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att riksdagen funnit vissa formella jämkningar böra vidtagas i de genom Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 172 framlagda författningsförslagen,

1) för sin del antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Häri genom förordnas, att 30 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkterna 3 och 4 av anvisningarna till nämnda paragraf skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

30 §.

2 mom. För *inländsk försäkringsanstalt* skall såsom nettointäkt anses överskottet å försäkringsrörelsen samt beträffande *livförsäkringsrörelse*, förutom

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

överskottet å rörelsen, ett belopp (*ränteskatteunderlaget*) motsvarande en tredjedel av dels den beräknade räntan å premiereserv för direkt tecknade kapitalförsäkringar, tillhörande anstaltens här i riket drivna rörelse, dels den ränta, som belöper å eller eljest tillförts premieåterbäringsreserv och vinstreserv för dylika försäkringar, dock att ränteskatteunderlaget icke må överstiga den på sätt i anvisningarna sägs begränsade, på livförsäkringsrörelsen belöpande andel av behållningen å anstaltens hela verksamhet.

Vid beräkning av inländsk försäkringsanstalts överskott å försäkringsrörelse må från bruttointäkten göras avdrag för avsättning till försäkringsfond för egen räkning och premieåterbäringsreserv samt i den utsträckning, som närmare angives i anvisningarna, till andra fonder, i den mån de beräknas motsvara anstaltens förbindelser enligt ingångna försäkringsavtal, dock icke för annan avsättning till vinstutdelning än å livränteförsäkringar eller av ränta till vinstreserv för kapitalförsäkringar, som avses i föregående stycke.

Anvisningar

till 30 §.

3. Vid beräkning av överskottet å *livförsäkringsrörelse* må från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 29 §, för avsättning till försäkringsfond för egen räkning, premieåterbäringsreserv, i lag föreskriven säkerhetsfond, utjämningsreserver och livränteförsäkringsrörelsens garantifonder ävensom för avsättning av ränta till vinstreserv.

Med utjämningsreserv — — — *avsatta medel.*

Med utjämningsreserv — — — *försäkringsaktiebolags reservfond.*

Med garantifond — — — *avsatta medel.*

Med vinstreserv förstås här fond, som omfattar försäkringstagarna individuellt tilldelade men till dem ej utbetalade vinstmedel.

Avdrag för — — — *före ändringen.*

Avdrag för — — — *återförsäkrare svara.*

Med risksumma — — — *för dödsrisk.*

Nedsättning av — — — *före ändringen.*

Avdrag må icke ske för annan avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning åt försäkringstagarna än dels avsättning till garantifond för livränteförsäkringsrörelse dels ock avsättning, enligt av Konungen stadfästa grunder, av ränta till vinstreserv för direkt tecknade kapitalförsäkringar tillhörande anstaltens här i riket drivna rörelse.

Vid tillämpningen — — — till 31 §).

4. Vid beräkning av ränteskatteunderlaget skall, där ej särskilda förhållanden påkalla annat, räntan å premiereserven beräknas å medeltalet av

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

dess belopp vid årets början och slut efter den räntefot, som legat till grund för dess beräkning; i fråga om ränte- och kapitalförsäkringsanstalt sättes räntan å premiereserven lika med det belopp, vilket såsom ränta gottskrivits besparingsfonden, med avdrag av den ränta, som under året utbetalts till besparingsfondens delägare.

Ränteskatteunderlaget må dock aldrig överstiga på följande sätt begränsade, på livförsäkringsrörelsen belöpande andel av behållningen å anstaltens hela verksamhet, nämligen dels summan av överskottet å livförsäkringsrörelsen, beräknat på sätt i punkt 3 sagts, och de inkomstbelopp, vilka i beskattningsavseende äro att hänföra till annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, dels ock de vid sagda överskotts beräkning avdragna avsättningarna till andra fonder än försäkringsfonden, i den mån deras sammanlagda belopp icke överstiger två gånger nämnda summa. Vid tillämpning av *stadgandet i föregående punkt* skall iakttagas dels att från de inkomstbelopp, vilka i beskattningsavseende äro att hänföra till annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, avdrag må ske för underskott å annan sådan förvärvskälla, dels ock att i fråga om försäkringsanstalt, som jämväl driver sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse, inkomstbelopp och underskott, vilka härröra från annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, medräknas endast i den mån de i försäkringstekniskt hänseende äro att hänföra till livförsäkringsverksamheten.

Ränteskatteunderlaget må dock aldrig överstiga på följande sätt begränsade, på livförsäkringsrörelsen belöpande andel av behållningen å anstaltens hela verksamhet, nämligen, dels summan av överskottet å livförsäkringsrörelsen, beräknat på sätt i punkt 3 sagts, och de inkomstbelopp, vilka i beskattningsavseende äro att hänföra till annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, dels ock de vid sagda överskotts beräkning avdragna avsättningarna till andra fonder än försäkringsfonden, i den mån deras sammanlagda belopp icke överstiger två gånger nämnda summa. Vid tillämpning av *detta stadgande* skall iakttagas dels att från de inkomstbelopp, vilka i beskattningsavseende äro att hänföra till annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, avdrag må ske för underskott å annan sådan förvärvskälla, dels ock att i fråga om försäkringsanstalt, som jämväl driver sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse, inkomstbelopp och underskott, vilka härröra från annan förvärvskälla än försäkringsrörelse, medräknas endast i den mån de i försäkringstekniskt hänseende äro att hänföra till livförsäkringsverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1944.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2) antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade**Förslag**

till

förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 20 § förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

20 §.

För varje — — — året utgå.

Vid bestämmandet av procenttalen skall iakttagas att, även om dessa i övrigt bestämmas olika för de i 18 § 2 mom. under a) och de i samma mom. under b) avsedda skattskyldiga, procenttalet för svenska försäkringsanstalter likväl skall, såvitt avser till livförsäkringsverksamhet hänförlig inkomst, bestämmas lika med procenttalet för fysiska personer. Såsom till livförsäkringsverksamhet hänförlig inkomst skall, om försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, anses den del av anstaltens beskattningsbara belopp, som efter förhållandet mellan den i försäkringstekniskt hänseende till livförsäkringsverksamheten hänförliga nettointäkten och anstaltens sammanlagda nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

För varje — — — året utgå.

Vid bestämmandet av procenttalen skall iakttagas att, även om dessa i övrigt bestämmas olika för de i 18 § 2 mom. under a) och de i samma mom. under b) avsedda skattskyldiga, procenttalet för svenska försäkringsanstalter likväl skall, såvitt avser *i försäkringstekniskt hänseende* till livförsäkringsverksamhet hänförlig inkomst, bestämmas lika med procenttalet för fysiska personer. Såsom till livförsäkringsverksamhet hänförlig inkomst skall, om försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, anses den del av anstaltens beskattningsbara belopp, som efter förhållandet mellan den i försäkringstekniskt hänseende till livförsäkringsverksamheten hänförliga nettointäkten och anstaltens sammanlagda nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1943.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1938: 369.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3) för sin del antaga följande

F ö r s l a g

till

**förordning om begränsning av skatt för svensk
livförsäkringsanstalt.**

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Svensk livförsäkringsanstalt äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av anstalten påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed försäkringsanstalten på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt samt allmän kommunalskatt sammanlagt överstiga den för anstalten samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, men minskad dels med ränteskatteunderlaget, dels ock med anstalten för samma år påförd krigskonjunkturskatt, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnsskatten.

Driver anstalten jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, skall vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket hänsyn tagas endast till den del av den taxerade inkomsten, som efter förhållandet mellan den i försäkringstekniskt hänseende till livförsäkringsverksamheten hänförliga nettointäkten och anstaltens sammanlagda nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen, samt till å sådan del av inkomsten belöpande skatter.

3 §.

Avkortning och restitution enligt denna förordning skola i första hand avse den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till försäkringsanstalten. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

4 §.

Försäkringsanstalt, som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner, har att därom göra ansökan, vilken skall av anstalten ingivas eller i betalt brev med posten insändas till länsstyrelsen i det län, inom vilket anstalten för ifrågavarande taxeringsår taxerats till statlig inkomst- och förmögenhets-skatt, eller, därest anstalten taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, till överståthållarämbetet.

Ansökan skall avlämnas inom sådan tid att den är nämnda myndighet tillhanda inom natt och år efter det anstalten avfordrats de utskylder, varom i 2 § förmäles, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående taxering för ifrågavarande taxeringsår, skall tiden för ingivande av ansökan räknas från det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställes av Kungl. Maj:t.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa försäkringsanstalten densamma tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest, efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats, försäkringsanstalts taxering för ifrågavarande taxeringsår så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad angående klagan över debitering av kronoutskylder är stadgat.

8 §.

Närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1943, men skall icke äga tillämpning å skatter, avseende tidigare beskattningsår än det för vilket taxering äger rum år 1943.

Stockholm den 18 maj 1943.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Sjödahl, Egnell, Frans Ericson**, friherre *Lagerfelt, Velander, Eklund, Sandström** och *Franzon**; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund**, *Olsson* i Gävle, *Orgård, Falk, Lundell, Kilbom, Rosander** och *Boman**.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.
